

сів);

– які форми наочності та навчальне обладнання необхідно застосовувати під час проведення занять;

у яких обсягах має здійснюватися матеріальне забезпечення (набої, паливо, друк дидактичних матеріалів тощо).

Навіть наведений перелік, який, безумовно, не є вичерпним, свідчить про комплексність і масштабність завдань дидактичного проектування й організаційно-управлінського скерування освітнього процесу. Вирішенню цих проблем в Україні значною мірою сприяло застосування зарубіжного досвіду. Насамперед це досвід грузинської реформи (проте самі фахівці з Грузії засвідчували, що вони базувалися на моделі підготовки французьких і бельгійських поліцейських). Значну роль у формуванні нової української поліції відіграли й США. Це була не тільки суттєва фінансова підтримка, а й відрядження до України досвідчених інструкторів, які брали участь у проведенні занять, перш за все, із тактико-спеціальної і вогневої підготовки.

Разом з тим правила компаративістики неухильно потребують відходу від сліпого бездумного копіювання чужих моделей. Спостереження за успіхами й невдачами нової служби створює серйозне підґрунтя для наукового дослідження з питань удосконалення процесів навчання поліцейських і дидактичного проектування зокрема, особливо в ракурсі застосування зарубіжного досвіду підготовки поліцейських.

Обушенко Олександр Миколайович

доктор юридичних наук, професор,
проректор Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАЛАГОДЖЕНА ВЗАЄМОДІЯ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ ЯК ЗАПОРУКА ПРАВОПОРЯДКУ В РЕГІОНІ

В Україні забезпечення прав і свобод людини і громадянина є одним із основних завдань процесу реформування українського суспільства, що набуває особливого значення в контексті європейської інтеграції України. Прагнення української держави стати повноправним членом світового співтовариства спрямоване на зміщення векторів діяльності правоохоронних органів у цілому і поліції зокрема з метою першочергового забезпечення ними національних конституційних норм та світових стандартів дотримання прав і свобод людини.

Основною метою діяльності Національної поліції України, визначеною Законом України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року (далі – Закон), є служіння суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1].

Основоположними засадами (принципами) діяльності поліції, з-поміж інших, визначено відкритість та прозорість, а також взаємодію з населенням на засадах партнерства, що, у свою чергу, закладає основи для повернення довіри до цього правоохоронного органу та його законної діяльності, направленої в першу чергу на обслуговування громадян у правоохоронній сфері.

Міжнародні стандарти взаємодії підрозділів поліції з громадськістю визначено в Резолюції № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію», 8 травня 1979 року, Страсбург [2], Рекомендаціях (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалених Комітетом Міністрів 19 вересня 2001 на 765-му засіданні заступників Міністрів [3], та Резолюції 34/169 Генеральної Асамблеї ООН, Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р. [4]. Декларацію про поліцію в багатьох країнах покладено в основу професійних стандартів поліцейських, і хоча вона не має юридичної чинності, її основні положення були закріплені в Європейському кодексі поліцейської етики, прийнятому як додатковий регулятивний документ Ради Європи.

Вказані документи рекомендують державам організувати свою поліцію відповідно до професійних стандартів взаємодії підрозділів поліції з громадськістю та передбачають, що діяльність поліції відбувається в тісному контакті з громадськістю і ефективність поліції залежить від публічної підтримки; поліцейські організації, окрім забезпечення правопорядку, виконують соціальні, а також сервісні функції в суспільстві; довіра населення до поліції тісно пов'язана з їх ставленням до громадськості, зокрема, їх повагою до людської гідності та основоположних прав і свобод особи; поліція повинна бути організована у такий спосіб, що сприяє хорошим зв'язкам поліції з громадськістю і, за необхідності, ефективній співпраці з іншими органами, місцевими громадами, неурядовими організаціями та іншими представниками громадськості; поліція повинна бути організована таким чином, щоб заслужувати на публічну повагу як професійні поборники права і постачальники послуг для громадськості; поліцейські організації повинні бути готові надати об'єктивну інформацію про свою діяльність громадськості без розкриття конфіденційної інформації.

Оновлення стратегічних задач, які постають перед новою поліцією і суспільством щодо підтримання правопорядку та протидії злочинності, зумовлює необхідність урегулювання підстав та порядку взаємодії поліції та громадськості. Так, у Розділі VIII Закону нормативно визначено такі форми взаємодії поліції з громадськістю: отримання та оприлюднення звіту про поліцейську діяльність; взаємодія між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування; залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських.

У свою чергу, Дніпропетровська обласна державна адміністрація розпорядженням від 30 грудня 2015 року № Р-782/0/3-15 ініціювала «Проект регіо-

нальної Програми забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території Дніпропетровської області на період до 2020 року», якою на управління взаємодії з правоохоронними органами та оборонної роботи облдержадміністрації покладено зобов'язання скорішої підготовки та винесення на обговорення на засідання обласної ради даної Програми, головною метою якої є підвищення рівня довіри населення до роботи правоохоронних органів, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території Дніпропетровської області шляхом здійснення заходів з профілактики правопорушень, протидії злочинності, усунення причин і умов, що спричинили вчинення протиправних дій, та поліпшення стану криміногенної ситуації в регіоні та започаткувати її реалізацію вже у березні 2016 року.

Основними шляхами та засобами реалізації цієї Програми в регіоні мають стати: забезпечення ефективної реалізації державної політики на пріоритетному напрямі розвитку держави, а саме: у сфері профілактики правопорушень, шляхом здійснення комплексу заходів, спрямованих на усунення причин та умов учинення протиправних діянь, а також налагодження дієвої взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів та громадськості; сприяння підвищенню ефективності діяльності правоохоронних органів щодо захисту прав і свобод людини, стабільному соціально-економічному розвитку області, покращенню інвестиційного клімату; створення системи соціальної профілактики правопорушень, атмосфери суспільної нетерпимості до скоєння злочинів, здійснення профілактичної роботи з неблагополучними сім'ями для недопущення втягнення дітей у протиправну діяльність; підвищення рівня правопорядку, дорожньої дисципліни, забезпечення безпеки населення області, оперативного реагування на вчинені правопорушення; запобігання порушенням громадського порядку та ослаблення дії криміногенних факторів; удосконалення форм і методів профілактики правопорушень у місцях масового перебування громадян (автовокзали, парки, сквери тощо), на автошляхах та у місцях концентрації ДТП; поліпшення матеріально-технічного та наукового забезпечення заходів з профілактики правопорушень, забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території Дніпропетровської області. Сподіваємось, що реалізація цієї Програми закладе новий камінь у фундамент взаємодії поліції та громадськості.

В цілому, виходячи із завдань Національної поліції та очікувань громадськості від їх реалізації, основними завданнями взаємодії громадськості з поліцією є підвищення авторитету й довіри населення до поліції; покращення стану комунікативної та загальної культури персоналу поліції; сприяння об'єктивному інформуванню населення про діяльність поліцейських за допомогою засобів масової інформації; ретельна перевірка фактів і матеріалів, які публікуються чи демонструються в мас-медіа; створення позитивного іміджу шляхом підвищення рівня професійної компетентності та покращення результатів діяльності персоналу поліції; забезпечення безпосереднього ді-

логу між поліцією та населенням (громадськими об'єднаннями, профспілками, асоціаціями, організаціями, підприємствами) під час особистих зустрічей громадян із керівниками підрозділів Національної поліції, найкращими працівниками, персоналом Патрульної служби та служби діяльних офіцерів поліції, які забезпечують правопорядок на конкретній території; проведення активної профілактичної, виховної, просвітницької роботи серед різних верств населення з метою запобігання злочинності, а також формування в різних категоріях громадян відчуття особистої причетності до правового порядку в суспільстві, підвищення рівня самосвідомості кожного члена суспільства; залучення найактивніших громадян до співпраці; передбачення в чинному законодавстві матеріально-технічного забезпечення громадських формувань і винагород особам за допомогу органам правопорядку й виконання конкретних правоохоронних завдань.

У підсумку зазначимо, що оптимізація взаємодії поліції з населенням у контексті правоохоронної діяльності має основну мету – надати нового імпульсу вітчизняним формам співпраці, що існували раніше, та запровадити перевірений часом зарубіжний досвід участі громадськості в правоохоронній та правозахисній діяльності. І найголовніше: своєчасне оперативне реагування органів і підрозділів поліції на звернення громадян, безперечно, підвищить рівень довіри людей до поліції.

---

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. - № 40-41. - Ст.379.

2. Декларація про поліцію: Резолюція Парламентської асамблеї Ради Європи №690 (1979) від 8 травня 1979 року // Інтернет ресурс - Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_803.

3. Про Європейський кодекс поліцейської етики: Рекомендації Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи від 19 вересня 2001 року // Інтернет ресурс - Режим доступу: Офіційний сайт Центру політико-правових реформ - <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>.

4. Кодекс поведення должностных лиц по поддержанию правопорядка: Резолюция 34/169 Генеральной Ассамблеи ООН от 17 декабря 1979 г. // Інтернет ресурс - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

5. Про затвердження Проекту регіональної Програму забезпечення громадського порядку та громадської безпеки на території Дніпропетровської області на період до 2020 року: Розпорядження Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 30 грудня 2015 року № Р-782/0/3-15 // Інтернет ресурс: режим доступу – Офіційний сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації : <http://adm.dp.ua>.